

FAKULTA FILOZOFICKÁ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Katedra antropologie

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Gabriela Komorousová

Název práce: Antropologické aspekty rwandské genocidy

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*): Tomáš Hirt, Ph.D.

1. CÍL PRÁCE (*uveďte, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl v úvodu není jasně vyjádřen, což komplikuje orientaci v jinak pečlivě zpracovaném textu, resp. znemožňuje posoudit adekvátnost volby dílčích témat a vhodnost jejich usazení v rámci argumentační linie. Namísto cíle autorka uvádí „souhrnnou výzkumnou otázku“, která zní: „Byla skutečně podstatou (rwandské) genocidy rozdílná etnicita?“ Vzhledem k antropologickým teoriím etnicity, k nimž autorka na jiném místě textu odkazuje, je citovaná otázka naformulována poněkud zavádějícím způsobem, ovšem nutno poznamenat, že téma etnicity je (nejen) na bakalářské úrovni poměrně obtížné konceptuálně a rétoricky zvládnout. Svoji výzkumnou otázku autorka dále vysvětluje tak, že jejím smyslem je „pochopit smýšlení rwandského obyvatelstva,“ k čemuž směřuje jednak představením různých výkladových hypotéz o původu genocidy ve Rwandě a jednak analýzou výpovědí obsažených ve videoarchivu centra Malach na MMF UK. Navzdory určité neobratnosti při zacházení s pojmovým a metodologickým aparátem sociální a kulturní antropologie, považuji práci za zdařilý pokus vypořádat se s úskalím nekritické absolutizace kategorie etnicity při interpretaci rwandské genocidy.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Práce obsahuje teoretickou a praktickou část, které na sebe navazují spíše volně, při představování metodologického designu není explicitně uvedeno, z jakých teoretických předpokladů použité „hypotézy“ vyplývají, avšak na druhou stranu autorka při interpretaci na některé své teoretické inspirační zdroje odkazuje. Teoretická část je strukturovaná do několika částí věnovaných jednak představení pojmových východisek a jednak historicko-politických souvislostí, ve kterých se utvářel vztah identitárních kategorií (v dikci autorky „skupin“) Hutu a Tutsi. Především se zde autorka věnuje vlivu koloniálního systému a církve na utváření tohoto vztahu, konkrétně pak tomu, jak jsou kategorie Hutu a Tutsi pojímány v politickém kontextu. V praktické části se naopak na základě analýzy archivovaných výpovědí věnuje aktérským představám o rozdílu mezi Hutu a Tutsi. Ačkoliv je nepochybně přínosné a relevantní kontrastovat oficiální uplatňování etnických a rasových kategorií s aktérským chápáním, autorka podle mého soudu tyto dvě roviny nedostatečně rozlišuje, čímž svoji argumentaci činí nepřehlednou. Z nedostatečného rozlišení oficiální a aktérské perspektivy vyplývá i nepřehledný způsob zacházení s výrazem „etnická skupina“. Na jedné straně autorka dokazuje, že venkovští Rwandané své kolektivní identifikace původně neodvídali od etnického principu, na straně druhé o Hutu a Tutsi na celé ploše své práce zcela automaticky a nekriticky hovoří jako o etnických

skupinách, čímž paradoxně dává za pravdu pohledu, který na základě své analýzy zpochybňuje. Hypotézy uvedené na str. 30 sice zrcadlí uvedené konceptuální obtíže (třetí hypotéza navrch obsahuje hodnotící tvrzení), avšak – třebaže nepotvrzeny – posloužily autorce k selekci archivních výpovědí, které výborně ilustrují aktérskou perspektivu v její odlišnosti od dominantního diskurzu. Analýza dříve nahraných archivních výpovědí je legitimním způsobem produkce dat, za drobný nedostatek ovšem považuji neukotvenost ve standardních metodologických pojmech, autorka si v podstatě sama vymýšlí techniku kódování, postupuje spíše intuitivně, nicméně – domnívám se – důvěryhodně.

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Pominu-li výše uvedené výhrady, je jazykový projev autorky vyzrálý, citační úzus je používán konzistentně, v seznamu literatury je uvedeno – a v práci použito – relativně velké množství relevantních titulů. Přílohy, včetně těch obrazových, vhodně dokreslují korpus posuzované práce.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z diplomové práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

Práce Gabriely Komorousové se mi hodnotila těžko, protože jsem se pokoušel za místy rozporným používáním odborné terminologie postihnout autorkou zamýšlený smysl argumentace. Jinak řečeno: Domnívám se, že autorka o zvoleném tématu přemýšlí dobře, pouze ne úplně dobře své myšlenky artikuluje v intencích zvolených teoreticko-metodologických postupů. Zároveň jsem přesvědčen, že kdyby do okruhu inspiračních zdrojů přidala přímo práce klasiků antropologických konceptualizací etnicity (a nečerpala jejich myšlenky pouze z Eriksenových přehledů), mohla být její práce radikálnější, a tudíž přehlednější. Celkově práci hodnotím spíše kladně, odráží nadprůměrné množství práce s odbornou literaturou a s prameny i zodpovědnou snahu vyznat se ve složitém tématu.

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

Zdůvodněte, podle jakých kritérií jste do svého výzkumného souboru vybrala své „respondenty“, resp. archivní výpovědi. Uplatnila jste tato kritéria až po poslechu řady výpovědí nebo již „na vstupu“ do databáze?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

velmi dobře

Datum: 24. 5. 2015

Podpis:

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická
katedra antropologie